

SocialdepartementetSocialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att följa upp överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om en jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om en jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider 2026 (S2026/00244).

Socialstyrelsen ska inom ramen för uppdraget följa upp regionernas arbete med standardiserade vårdförlopp (SVF). Uppföljningen ska där så är relevant, belysa skillnader utifrån kön, i syfte att bidra till en mer jämlik cancervård. Vidare ska uppföljningen ha ett särskilt fokus på de för överenskommelsen relevanta ledtider inom SVF som inte uppfylls. Socialstyrelsen ska:

- Ta emot rapportering från regionerna om arbetet med SVF.
- Återkoppla till regionerna i de fall som rapporteringen inte är fullständig.
- Sammanställa rapporteringen på nationell nivå samt ta fram och redovisa övergripande nationella slutsatser.
- Utifrån rapporteringen redovisa om villkoren för den andra utbetalningen av medel till regionerna för arbetet med SVF är uppfyllda.

- I de fall som villkoren för den andra utbetalningen inte är uppfyllda, beskriva avvikelser samt hur regionerna arbetar med att förbättra situationen.

Socialstyrelsen ska även inom ramen för uppdraget samarbeta med SKR för att säkerställa att den information och data som ligger till grund för SKR:s analys- och utvecklingsstöd till regionerna i enlighet med överenskommelsen i största möjliga utsträckning överensstämmer med myndighetens väntetidsdata. Ett sådant samarbete bedöms vara viktigt för att analys- och utvecklingsstödet ska bli verkningsfullt och bidra till en mer jämlik vård för kvinnor och män i hela landet. I det fall delar av arbetet inom överenskommelsen inte kan bedrivas i enlighet med 6 kap. 3 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) som bl.a. innebär att regionerna från och med den 1 juli 2025 ska samla in och rapportera uppgifter om väntetider direkt till Socialstyrelsen, ska Socialstyrelsen föreslå vidare åtgärder för att säkerställa arbetet framöver.

Socialstyrelsen ska också följa upp de särskilda satsningarna på primärvården, patologi, bild- och funktionsmedicin samt rehabilitering, palliativ vård, seneffekter och aktiva överlämningar i överenskommelsen.

Socialstyrelsen ska inom ramen för uppföljningen av de särskilda satsningarna ta fram en lägesbild över de särskilda satsningarna.

Socialstyrelsen ska genomföra uppdraget i dialog med Regionala cancercentrum (RCC) i samverkan, de regionala cancercentrumen och regionerna. Socialstyrelsen ska senast den 15 november 2026 delredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Delredovisningen ska inkludera uppföljningen av regionernas arbete med SVF, inklusive skälen till att mål för de för överenskommelsen relevanta ledtiderna inte uppfylls, och en första lägesbild över de särskilda satsningarna. Vad gäller förbättringsarbetena ska det av lägesbilden framgå vilka kriterier som använts för fördelning av medel, hur stor andel av medlen avsatta för respektive område som har fördelats vidare av varje RCC, samt vilka och antalet projekt som beviljats medel.

Socialstyrelsen ska senast den 29 april 2027 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Slutredovisningen ska inkludera en andra lägesbild över de särskilda satsningarna. Lägesbilden ska innehålla en

beskrivning av de projekt som beviljats medel, förslag på fortsatt utvecklingsarbete, en beskrivning av goda exempel samt övergripande resultat på kort och lång sikt, inklusive satsningarnas effekt på ledtider inom SVF.

När uppdraget utförs ska Socialstyrelsen beakta pågående relevanta uppdrag som har bäring på frågan.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2026 använda 1 200 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 16 Åtgärder för en bättre cancervård. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2026. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2027 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Staten och SKR ingick i februari 2026 en överenskommelse om en jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider 2026. Överenskommelsen följer cancerstrategin Ökad överlevnad och bättre livskvalitet – nationell cancerstrategi 2.0 (S2026/00065) som regeringen beslutade i januari 2026 och ska bidra till att uppfylla målen i strategin. Överenskommelsen uppgår till 1 005 000 000 kronor och insatserna inom ramen för överenskommelsen sorteras under cancerstrategins tre övergripande mål:

- Minskad risk att utveckla cancer och fler som diagnostiseras tidigt
- Ökad canceröverlevnad
- Bästa möjliga livskvalitet – under och efter cancersjukdom

Under 2026 fortsätter de särskilda satsningarna på patologi, bild- och funktionsmedicin samt rehabilitering, palliativ vård, seneffekter och aktiva överlämningar. Det tillkommer även en särskild satsning på primärvården. Totalt avsätts 280 000 000 kronor för att stärka kvaliteten och tillgängligheten inom dessa områden.

I 2026 års överenskommelse avsätts 25 000 000 kronor för arbetet med att utrota livmoderhalscancer. Åren 2022–2024 har 25 000 000 kronor avsatts årligen för ändamålet och har bl.a. använts till att erbjuda kvinnor födda mellan 1994–1999 gratis vaccination mot humant papillomvirus. 2025 avsattes 50 000 000 kronor.

I överenskommelsen finns en ny och utökad struktur för prestationskrav kopplade till arbetet med SVF. Det totala anslaget till regionernas SVF omfattar 500 000 000 kronor. Utbetalning av medel delas upp på två lika stora utbetalningar om 250 000 000 kronor. Den första utbetalningen fördelas till samtliga regioner utifrån befolkningens mängd. Den andra utbetalningen består av två lika stora delar om 125 000 000 kronor. Den första delen villkoras mot att regionen uppnår inklusionsmålet om 70 procent för SVF, använder sig av enkäter för Patient Reported Experience Measures (PREM) i uppföljning av regionens arbete med SVF samt inkommer med redovisning, i enlighet med den mall som RCC i samverkan bistår Socialstyrelsen i framtagandet av till Regeringskansliet (Socialdepartementet) eller den myndighet som regeringen utser senast den 30 september 2026, inklusive särskild redovisning om tjock- och ändtarmscancer samt myelom. Den andra delen villkoras mot att regionen uppfyller ovanstående prestationskrav kopplat till inklusionsmål och når vissa i överenskommelsen fastställda krav kopplat till ledtider för bröst-, tjock-, ändtarms- och prostatacancer. Ledtiderna beräknas av Socialstyrelsen med den data som rapporterats in till myndigheten från regionerna. Om det bedöms nödvändigt för att utvärdera uppfyllnad av prestationskravet ska RCC i samverkan bistå med data insamlad hos SKR. Uppfyllandet av de grundläggande kraven bedöms av Socialdepartementet baserat på Socialstyrelsens redovisning av detta uppdrag.

Regeringen har beslutat om en ändring i hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) som bl.a. innebär att regionerna från och med den 1 juli 2025 ska samla in och rapportera uppgifter om väntetider direkt till Socialstyrelsen, i stället för till SKR. Genom att centralisera datahanteringen hos Socialstyrelsen, som har den nödvändiga expertisen och infrastrukturen, kan insamlingen standardiseras och datakvaliteten förbättras. Detta möjliggör mer omfattande och jämförande analyser mellan olika regioner, vilket ska bidra till en mer effektiv uppföljning och förbättring av vårdens tillgänglighet.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Helena Lagerholm

Kopia till

RCC i samverkan
samtliga RCC
samtliga regioner